

U okviru projekta „Znanjem do promene” UG „KOKORO”-BOR je realizovao obuke grupa učenika 5 srednjih škola u Boru i školskog internata:

- 18 za **vršnjačke volontere transformacije sukoba/konflikata konstruktivnim dijalogom** (18-21.12.2024). Volonteri su upoznati sa problemom nasilja i modelima prevenciji koji će znanja i veštine multiplicirati u vršnjačkim grupama u svojim školama i zajednici. Širiti prednosti mirog rešavanja sukoba/konflikata dijalogom, promociji tolerancije u svojim školama i školskom internatu i doprinositi pozitivnim promenama. Takođe, realizovaće direktne sesije medijacije u paru, a nakon završetka projekta nastaviti sa aktivnostima inkorporirani u školske timove zaštite od nasilja u svojim školama i školskom internatu. Pored praktikuma ya rad, serytifikata i [tampanog materijala uprojektu polaznicima su uručeni formulari za medijatore i formu dogovora/sporazuma sa ciljem ispraljanja greške umesto kazni kao rezultat dijaloga strana u sukobu/konfliktu, uvidu u posledice ssopstvenog ponašanja, povećanja odgovornosti i prevenciji recidivantnog ponašanja i reintegraciji u prosocijalnu grupu. (Više u Praktikumu) i
- 16 za **vršnjačke volontere prevencije nasilja u intimnim/emotivnim partnerskim vezama/odnosima mladih** (23-25.2.2024) koji će multiplicirati znanja i veštine u vršnjačkim grupama. Obuka je realizovana kroz 5 modula na usvajawu naučno zasnovanih znanja i vrednosti nenasilja na teme:
  - Intimna partnerska veza i komunikacija;
  - Rodna očekivanja, stereotipi i ravnopravnost u vezama mladih;
  - Zloupotreba moći i nasilje;
  - O nasilju i vrastama nasilja i
  - Psihološkom nasulju.

Teme su značajne mladima kako u svojim vezama tako i u budućim izborima partnera. Polaznici su unapredili lične, emocionalne i socijalne kapacitete. Informisali i senzibilisali ,o osnovnim uzrocima i fenomenologiji nasilja, kao i funkcionalnim, kvalaaiaatetnim emocionalnim partaanerskim vezama/odnosima i rodnoj ravnopravnosti.

Oba su realizovana u prostorijama udruženja, a polaznicima, uručeni praktikumi i uputstva za rad u parovima, štampan materijal u projektu i sertifikati.

Škole i roditelji su dali saglasnost učešća na obe obuke i pravdali časove za učešće na treneingu.

Zašto je važno rešavati problem nasilja u partnerskim vezama mladih :

- zato što je ovo je period kada se mladi zaljubljuju, ulaze u partnerske veze i važno je **da znaju koje sve karakteristike treba da ima dobar i kvalitetan partnerski odnos kako bi bio prijatan i ispunjavajući;**
- **važno je da znaju kako se gradi dobar i kvalitetan partnerski odnos. Da nije dovoljna samo zaljubljenost već je potrebno razvijati i neke druge veštine: komunikaciju, razumevanje sebe i druge strane, adekvatno rešavanje sukoba, razvijanje bliskosti, intimnosti i dr.**
- **mladi u svom okruženju nemaju prave informacije i modele - pozitivne uzore za identifikaciju.** Sa roditeljima selektivno razgovaraju na temu, a mnogi i sami nemaju dovoljno veština i znanja koje bi prenosili na decu. Neki mladi odrastaju u porodicama u kojoj roditelji nemaju dobar partmnerski odnos, gde ima nasilja i deca nemaju dobar uzor za identifikaciju. Društvene mreže, filmovi, rijaliti... takođe, ne nude mladima adekvatne sadržaje već obilje agresije, loših primera partnerskih veza;
- važno je da nauče da prepoznaju partnerske odnose koji nisu dobri (koji su toksični i nasilni);
- mnoga istraživanja ukazuju na **veliku rasprostranjenost nasilja u partnerskim vezama kod mladih (oko 41% mladih u istraživanjima je navelo da je doživelo neki oblik nasilja u partnerskoj vezi);**
- **istraživanja pokazuju da adolescenti često ne prepoznaju određeno ponašanje kao nasilno** tako da različite oblike ponašanja partnera, a koji su toksični (na primer, **kontrolišuća ponašanja, ljubomoru, zabrane način oblačenja, kako treba da izgleda** i sl.) vide kao znakove ljubavi. Članovi porodice veoma retko saznaju od svojih adolescenta za određena nasilnička ponašanja koja se događaju u njihovim

mladalačkim vezama.

- **ukoliko se nasilje ne prepozna i ne prekine veća je verovatnoća da se nastavi i produbi a vremenom postane sve izraženije (nasilje neće da prestane samo po sebi, već će da se nastavi i uveća).**
- **žrtve nasilja koje ne shvate i osveste nasilje i u budućim odnosima će da nastave isti obrazac ponašanja (da biraju nasilne partnere i da zadržavaju ulogu žrtve. Isto je i sa nasilnicima, nastaviće isti obrazac nasilničkog ponašanja) i tako se nasilje, ako se ne zaustavi širi i uvećava.**

Razlozi koji doprinose da nasilje u adolescentskim vezama često ostane tajna su: strah od partnera/partnerke, osećanje krivice, neprepoznavanje ili negiranje doživljenog nasilja i osećanje stida ...

Posledice po osobu koja trpi nasilje (žrtvu) su velike: stid, krivica, nelagoda, anksioznost, gubitak samopouzdanja, loša slika o sebi, poremećaji ishrane, osećaj nezadovoljstva, izolacija od prijatelja, gubitak poverenja u mogućnost dobre veze i stalni problemi u intimnim vezama, teškoće koncentracije, spavanja, glavobolje, uzimanje sredstava za smirenje, povećana zloupotreba alkohola i droge, ispoljavanje agresije prema drugima, preuranjena seksualna aktivnost, rizično seksualno ponašanje.

Faktori rizika za nastanak nasilja u intimnim partnerskim vezama su:

- **Idividualni faktori**, koji se odnose na **biološke i psihološke karakteristike pojedinca** i lično životno iskustvo. Mentalne bolesti, teškoće u kognitivnom procesuiranju, određeni životni događaji, traumatična iskustva, zloupotreba supstanci, lično iskustvo zlostavljanja u porodici ili posmatranje nasilja među roditeljima uvećavaju verovatnoću da se postane žrtva nasilja ili počinitelj nasilja i
- **društveni faktori** - predrasude i stereotipi o muškim i ženskim ulogama i kako treba da se ponašaju devojke kako mladići i neravnopravan odnos moći između njih i zloupotreba moći u odnosima, a
- **u našoj kulturi** deca se vaspitavaju na tradicionalan način, dečaci se uče da budu snažni, moćni, dominantni, da ne pokazuju emocije, da ne smeju da plaču, devojčice da budu nežne, poslušne, da se prilagođavaju, da ne treba otvoreno da izražavaju nezadovoljstvo, da treba da vode računa da udovoljavaju drugima i više brinu o njihovim potrebama nego o svojim. Naučeni su da emocije ne izražavaju otvoreno i da o problemima ne razgovaraju otvoreno. **Zbog ovakvih pogrešnih stavova veoma je teško da mladi grade odnose u kojima će biti otvoreni, iskreni, ravnopravni, bliski, da se međusobno razumeju a što je neophodno za kvalitetnu vezu.**

Zbog takvih pogrešnih stavova u društvu imamo probleme:

- da se nasilje vrlo često opravdava i minimizira (ona/on) ga je izazvao/la da je udari, isprovocirala ga pa se on razbesneo itd.
- okolina ne reaguje na nasilje jer smatra da je to njihova privatna stvar i njihov izbor, sukobi se rešavaju na agresivan nasilan način (vređanje, ucenjivanje, zastrašivanje) umesto razgovor o problemu i zajedničko dolaženje do rešenja gde su obe strane zadovoljne ishodom.

"Ovaj projekat podržan je od strane Kabineta ministarke bez portfelja zadužene za koordinaciju aktivnosti u oblasti rodne ravnopravnosti, sprečavanja nasilja nad ženama i ekonomskog i političkog osnaživanja žena. Mišljenje koje je izneto u ovom je mišljenje autora i ne predstavlja nužno i mišljenje Kabineta."